

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3069/2017. (IV. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VII.21.598/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Pesta János, 1054 Budapest, Aulich utca 4–6. I/2.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege szerint az indítványozó 2007-ben egy használt gépjármű megvásárlása céljából kölcsönszerződést kötött, amelyben az ügyben hozott bírósági ítéletek szerint a kölcsön összegét forintban, a „kölcsön mértékadó devizanemét CHF-ben, [...] az elszámolási módot ún. normál deviza konstrukcióban határozták meg”. A felek a szerződést később úgy módosították, hogy „az árfolyamváltozás elszámolását a futamidő végére tették azzal, hogy a futamidőt meghosszabbították, azonos nagyságú törlesztőrészletek meghatározása mellett”. Miután a hitelező a szerződést 2013. január 9-ével nemfizetés miatt felmondta, az indítványozó pert indított a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. Az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság, valamint a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria egybehangzóan azt állapították meg, hogy mivel a szerződési cél egy olyan gépjármű megvásárlása volt, amely az indítványozó gazdasági tevékenysége körében került felhasználásra, a kölcsönszerződés nem minősült fogyasztói vagy fogyasztási szerződésnek. A bírósági ítéletek szerint a perbeli megállapodás egyértelműen deviza alapú kölcsönszerződés volt, nem pedig befektetési ügylet: a befizetett önrész a megszerezni kívánt gépjármű vételárának részeként került elszámolásra, az ezt meghaladóan kapott összeget pedig a megállapodásban rögzített feltételek mellett kellett visszafizetni. A bíróságok az indítványozónak a szerződés érvénytelenségét állító hivatkozásait nem találták alaposnak.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott kérelmében a Kúria Pfv.VII.21.598/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte arra hivatkozással, hogy a Kúria nem tett eleget indokolási kötelezettségének, és ezzel – figyelembe véve az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatát is – megsértette a panaszosnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát. Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéséből levezethető indokolt bírói döntéshez való jog többek között azt is jelenti, hogy a bírói döntés nem lehet önelmentmondó és nem lehet ellentétes köztudomású tényekkel. A Kúria a szerződés befektetői jellegét azért nem tartotta megállapíthatónak, mert az indítványozó „nem kockáztatta sem saját, sem más pénzét”, ugyanakkor – szól az alkotmányjogi panasz indokolása – köztudomású tény, hogy a törlesztő-részletek összege a forint és a svájci frank átváltási árfolyamának a függvényében változott. Az árfolyamkockázatot tehát az indítványozó viselte, és a devizapiaci változásoknak való kitettség miatt az ügylet befektetési szolgáltatásnak minősül. Az indítványozó azt sérelmezi, hogy ezzel az érveléssel a Kúria nem foglalkozott a szerződés minősítése során.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [5] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását (lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat,

Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]). A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [6] 2.1. Az Alkotmánybíróság először a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában mutatott rá elvi jelleggel arra, hogy az indokolt bírói döntéshez való jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik, és meghatározva e jog tartalmát kimondta, hogy „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (Indokolás [28]–[34]). Azt az alkotmányjogi kérdést tehát, hogy az indokolt bírói döntéshez való jog alapjogi védelemben részesül, s hogy e jognak mi a tartalma, az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte. Jelen ügy nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná. {Hasonlóan döntött az Alkotmánybíróság több, a bírói döntés megfelelő indokolásának hiányára alapított alkotmányjogi panasz befogadhatósága tárgyában, lásd pl. legutóbb: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [15]; 3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [17]; 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [10]; 3108/2015. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [9]; 3107/2015. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [11]; 3032/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [16]}
- [7] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának másik esete, ha az indítvány olyan alkotmányossági kifogást tartalmaz, amely a bírói döntést érdemben befolyásolhatta.
- [8] Jelen ügyben az indítványozó alapvetően azt kifogásolja, hogy a bíróság a perbeli szerződést deviza alapú kölcsönszerződésnek, nem pedig befektetési szerződésnek minősítette, e körben azonban az indítványozó érveit figyelmen kívül hagyó, önellentmondó és köztudomású tényekkel ellentétes a döntése.
- [9] Az Alkotmánybíróság – a bírói döntések indokait kifogásoló alkotmányjogi panaszokat elbíráló korábbi döntéseihez hasonlóan – jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy „a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanis az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3056/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [19]}. [...] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12], illetve 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}.” {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}
- [10] Az indítványozó ügyében eljáró bíróságok – így a Kúria is – kifejezetten és részletesen foglalkoztak a perbeli szerződés minősítésének a kérdésével, e körben tekintettel voltak az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeire, és nem vitatottan figyelembe vették azt is, hogy deviza alapú konstrukcióról van szó. Mindezen mérlegelésről a bíróságok döntéseikben összességében számot adtak. Önmagában „[a]z, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – pervesztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem [...]” {3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem talált olyan körülményt, amely az Alaptörvény felhívott rendelkezésével – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve az annak részét képező indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúját vetné fel.

- [12] 3. Mivel a fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. március 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1336/2016.

